

۱۰

اكران مستند اسكورسيزی درباره باب دیلن از امروز

۱۲

می‌گفتند شما سرتان بوی قورمه‌سبزی می‌دهد

۱۱

راز مرگ تختی بازهم افشا نشد

فرهنگ

چهارشنبه ۲۲ خرداد ۱۳۹۸ ۲۶ شماره ۵۴۰۴

پشت صحنه

آمار هفته

جزئیات ۳۰۰۰ تنی

همین دیروز بود که همکارمان آذر مهاجر شرح عملیات روزنامه‌نگاری پلیسی اش را در صفحه ۱۰ روزنامه منتشر کرد. مهاجر در این گزارش حساسی رفته بود توی نخ این قضیه که ببیند وضعیت کاغذهای وارداتی در بازار به کجا می‌انجامد و چه اتفاقی برایشان می‌افتد.

حالا این را نگذارید به حساب همکار بودن ولی روایت و گزارش جذابی هم نوشته بود. حالا هم همکاران ما در خبرگزاری مهر آمار جالبی از وضعیت واردات کاغذ از ابتدای امسال تا اواسط خردادماه منتشر کرده‌اند.

طبق این آمار که البته مستند هم هست و به نقل از گمرک ایران منتشر شده، از ابتدای سال جاری یعنی از فروردین ماه تا اواسط خرداد در مجموع ۳۱۳۷ تن کاغذ رول روزنامه از طریق گمرکات به کشور وارد شده و رفته در انبارها تا بعد از طی شدن مراحل قانونی، برود به بازار. در رابطه با ارزش این میزان واردات هم اگر خواسته باشید باید عرض کنیم برای ورود این ۳۰۰۰ تن کاغذ، دو میلیون و ۷۷۸ هزار دلار از جیب خرج کرده‌ایم.

اگر هم در مورد کشورهایی که واردات از آنها انجام شده کنجکاو شده‌اید در

این فقره هم طبق گزارش منتشر شده، کشورهای آلمان، امارات متحده عربی، هند، روسیه، ترکیه و مجارستان عمده‌ترین کشورهای صادرکننده کاغذ رول روزنامه به ایران بوده‌اند. خب طبق این آمار، عمده کاغذ وارداتی ما از بازارهای آسیایی بوده است.

دوستان ما در ادامه از گمرک هم نقل قول کرده‌اند که بر این اساس، طبق اسناد تسلیمی واردکنندگان به گمرک در حال حاضر انواع کاغذ وارداتی از گمرکات ترخیص می‌شود. بر این اساس، مسؤلیت گمرک در تشریفات گمرکی پس از اظهار کالا شروع می‌شود که طبق تاکید معاون فنی و امور گمرکی ترخیص کاغذ پس از اظهار به گمرک و در صورت ارائه اسناد کامل در سریع‌ترین زمان ممکن انجام می‌شود.

همچنین طبق ماده ۳۸ قانون امور گمرکی، گمرک از لحظه اظهار صاحبان کالا تا ترخیص کالا مسؤلول بررسی آن است و مشکلات مربوط به دریافت اسناد بانکی و ثبت سفارش قبل از اظهار کالا به گمرک است که از سوی برخی واردکنندگان مطرح می‌شود.

گمرک از لحظه‌ای که کالا به گمرک اظهار می‌شود، می‌تواند برای ترخیص آن کمک کند و تسهیلاتی قائل شود. اگر کالایی دارای مجوزهای قانونی است در کمترین زمان کالا ترخیص می‌شود. چنانچه واردکنندگان شرایط ترخیص کالا را رعایت کنند برای ترخیص کالا فقط چند ساعت وقت لازم است.

۹۳ سال از تخریب بقیع گذشت

خاک غریب

محمدصادق‌علیزاده
فرهنگ‌هنر

روایتش برای خیلی از ماها تکراری است. روایت پدر مادر یا دوست و آشنایی که گذرش به حج عمره یا واجب خورده و بعد هم گریزی که به قبرستان بقیع زده‌اند. ادامه روایت را هم که بارها و بارها شنیده‌ایم. فضا و شخصیت‌ها و کیوت‌هایش هم بارها و بارها دست‌مایه عکاسان و طراحان و گرافیس‌ت‌ها قرار گرفته تا برای خلق آثار مرتبط و ایام مناسبتی از شهادت امام صادق(ع) گرفته تا سایرین مورد استفاده قرار گیرد. عکس‌هایی که البته بیشترشان هم به صورت پنهانی گرفته شده‌اند. حالا دیگر حدس زده‌اید که داریم در مورد قبرستان بقیع حرف می‌زنیم. امروز سالروز تخریب بقیع است.

چرا مهم است؟

حرف آخر را همین اول بزنیم. «بقیع» قدیمی‌ترین قبرستان مسلمانان است؛ یعنی اگر بحث‌های عقیدتی و دینی را هم کنار بگذاریم و صرفا از نظر تاریخی هم به موضوع نگاه کنیم، این قبرستان به‌شدت مهم است. بگذاریم از این‌که آرامگاه پدر و مادر رسول خدا(ص) و بسیاری از اصحاب و یاران پیامبر(ص) به اضافه چهار امام شیعه(ع) هم در این قبرستان قرار دارد. تنها مرور نام بعضی از کسانی که در این قبرستان به خاک سپرده شده‌اند هم وزن و اهمیت تاریخی و اعتقادی آن را نشان می‌دهد: امام حسن مجتبی(ع)، امام سجاد(ع)، امام محمدباقر(ع)، امام جعفر صادق(ع)، عبا... بن عبدالمطلب پدر

پیامبر(ص)، آمنه مادر پیامبر(ص)، حلیمه سعدیه مادر رضاعی پیامبر(ص)، ام سلمه همسر پیامبر(ص)، عباس بن عبدالمطلب عموی پیامبر(ص)، صفیه عمه پیامبر(ص).

چقدر قدیمی است؟

این منطقه پیش از اسلام یک زمین بزرگ در حاشیه شهر یثرب بوده است که حالا آن را با نام مدینه می‌شناسیم. آن‌طور که منابع تاریخی می‌گویند دفن اموات در این ناحیه از همان سال‌های نخست هجرت پیامبر(ص) به مدینه آغاز شده است. این مکان منطقه‌ای بوده که در نزدیکی مسجد النبی(ص) و اطراف شهر قرار داشته و گیاهان و درختچه‌های مختلفی در آن روینده بودند. نام بقیع هم از نظر لغوی به زمینی گفته می‌شود که محل رویش گیاهان است.

فقط قبرستان بوده؟

هرچند به مرور اموات مسلمانان در این ناحیه دفن شده است اما به تدریج کسانی هم در کنار این قبرستان سکونت گزیدند و در مجاورت آن خانه بنا کردند. عمده ساکنان منطقه بقیع، مسلمانانی بودند که برای فرار از آزار و اذیت مشرکان از مکه به مدینه مهاجرت کردند. عقیل برادر حضرت امیر(ع) را حتما می‌شناسید. همان کسی که حضرت علی(ع) درخواست کمک او از بیت‌المال را با آهن گداخته پاسخ گفته بود. خانه جناب عقیل در همین منطقه بقیع بوده است. گفته شده خود حضرت امیر(ع) هم بنایی در بقیع برای اقامت ساخته بود. بنایی که بعدها توسط امام سجاد(ع) هم مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیت‌الاحزان هم که حضرت امیر(ع) برای سوگواری حضرت زهرا(س) احداث کرده بود در منطقه بقیع قرار داشته. التفات دارید؟! بخش مهمی از تاریخ اسلام در

این منطقه است.

چه زمانی تخریب شد؟

بقیع طی زمان چند بار تخریب شده است، اما تخریب اصلی آن به هشتم شوال ۱۳۴۴ هجری قمری باز می‌گردد. این تاریخ به تاریخ شمسی تقریباً برابر با اردیبهشت ۱۳۰۵ هجری شمسی می‌شود؛ ۹۳ سال قبل!

چرا تخریب شد؟

تخریب بقیع نتیجه یک سری اتفاقات و کشمکش‌هایی است که در نهایت بعد از یک قرن مجال فرمانروایی پیدا می‌کند. خلاصه قضیه این است که مناطق مرکزی و شمالی عربستان و منطقه حجاز مدتی بین دو خاندان مهم دست به دست می‌شده. یکی از اینها به حکومت عثمانی وقت نزدیک بوده و دیگری هر از گاهی با تحریک انگلیسی‌ها موش می‌دوانده. این خاندان دوم که با تحریک انگلیسی‌ها موش می‌دوانده یکی دو باری هم به سفارش عثمانی، کیسه ميسووی به تنش کشیده می‌شود. در نهایت اما کار این خاندان دوم بالا گرفته و سرزمین‌های خاندان قبلی را از دست‌شان بیرون کشده و سرزمین‌های تکه‌پاره و قیابلی عربستان و حجاز را یکپارچه کنار هم می‌گذارد. این خاندان همین خاندان آل سعود است که در حال حاضر هم بر این سرزمین حکمرانی می‌کند. سردمدار آل سعود فردی بوده به نام عبدالعزیز بن سعود. پدر جناب ملک سلمان که پادشاه فعلی عربستان است. اجداد جناب عبدالعزیز هم پیش از این با محمد بن عبدالوهاب که به‌شدت عقاید سلفی دارد از قدیم نزدیک بوده‌اند و آل سعود هم حساسی زیر‌پرو بال پیروان عبدالوهاب گرفته بودند. خلاصه که قدرت

سیاسی به مرور به‌دست آل سعود می‌افتد و دستگاه دینی آل سعود هم عقاید سلفی پیروان محمد بن عبدالوهاب بوده. کار دستگاه عبدالعزیز بالا می‌گیرد و با فتوحات جدید، قلمرو حاکمیتش هم گسترده می‌شود. ۹۴ سال قبل نیروهایش به مدینه حمله می‌برند و آن را تصرف می‌کنند. تقریباً شش ماه بعد از تصرف هم مفتی‌های دستگاه دینی آل سعود که امروز آنها را به نام وهابیت می‌شناسیم، رای به تخریب کنید و بارگاه‌های بقیع و یکسان کردن این قبرستان قدیمی با خاک می‌دهند. این‌گونه می‌شود که تقریباً در اردیبهشت ۹۳ سال قبل این قبرستان منهدم می‌شود. به همین سادگی بخش مهمی از تاریخ صدر اسلام منهدم شد و از بین رفت. مهم‌ترین بخش قبرستان که بارگاه ائمه بقیع بود در این اتفاق به کلی از بین رفت. جالب است بدانید آخرین ضریحی که روی قبر ائمه بقیع بوده توسط ایرانیان و در اصفهان ساخته شده است.

واکنش ایرانی‌ها چه بود؟

در ایران حمله وهابیان به مدینه با واکنش شدید چهره‌هایی مانند شهید مدرس روبه‌رو شد. آیت‌ا... مدرس که در این زمان نماینده مجلس شورای ملی بود، کمیسیون‌ی را هم برای بررسی این موضوع تشکیل داد. دولت ایران هم به دلیل هتک حرمتی که هنگام حمله وهابیت به مدینه رخ داده بود ۱۶ صفر آن سال را(۱۳۴۴ شمسی) عزای عمومی اعلام کرد. در نهایت ۱۰ مهر ۱۳۰۵ هجری شمسی پیشنهاد تشکیل کمیسیون در مجلس ایران به تصویب رسید. در اسناد درباره این کمیسیون چنین می‌خوانیم: «کمیسیون مرکب از دوازده نفر از شعب شش‌گانه مجلس تحت عنوان (کمیسیون حرمین شریفین) تشکیل و با شرکت دولت در قضیه ظهور طائل وهابیه و تجاوزات مستقیم و غیرمستقیم آنها و تعیین تکلیف آتیه خطه حجاز مطالعات لازمه نموده نتیجه را به مجلس اطلاع دهند با مقامات روحانیت و دول اسلامی مذاکره نموده نشریات آنها را جلب نمایند، عضویت کمیسیون مزبور مانع عضویت دو کمیسیون دیگر مجلس نخواهد بود.»

نمك‌شناسان و ناسپاس نیستیم و قدردان همه زحمات و تلاش‌های جناب کی‌روش هم در دوره سرمربی‌گری‌اش برای تیم ملی فوتبال ایران هستیم، اما با احتساب بازی اخیر ایران و سوریه که با برد پنج بر صفر ما به پایان رسید و تا همین پایان نیمه اول بازی دوستانه ایران و کره جنوبی که باتساوی صفر-صفر تمام شد و می‌توانست چندگل برای دو تیم داشته باشد، مهر آقای مارک ویلموتس بلژیکی به دل‌مان نشسته است و دست‌کم بازی سراسر جذاب و هجومی ایران که بازیکنان ما، مدام تشنه برد و گل زدن هستند؛ ضمن اعلام این نکته که تا هنگام نگارش این سطور، بازی دو تیم ایران و کره جنوبی، هنوز در جریان بود و ما از نتیجه پایانی بی‌اطلاع بودیم تا آن لحظه، اگر بپرسید ربط فوتبال به پشت‌صحنه فرهنگی ما چیست، باید عرض مکتوب کنیم که وقتی مسابقاتی در این سطح برگزار می‌شود، همکاران تحریریه ایدانمی‌توانند آن تلویزیون ۲۱ اینچ گروه ورزشی را نادیده بگیرند. ضمن این‌که اگر ریا نباشد، ما هم علاقه وافری به فوتبال داریم و دست‌کم به عنوان بیننده آن را دنبال می‌کنیم.

در همین صفحه‌ای که پیش‌روی شماست، محمدصادق‌علیزاده، دبیر جوان گروه، به مناسبت سالروز تخریب قبرستان بقیع در سال ۱۳۰۵ هجری شمسی که به دستور وهابیان و پدر همین پادشاه فعلی عربستان سعودی انجام شد، گزارشی پرنکته تدارک دیده که خواندنش توصیه می‌شود؛ این‌که چرا این قبرستان مشهور اهمیت دارد و چرا در تاریخ ذکر شده، مورد تعرض و تخریب قرار گرفت. محمد معتمدی، خواننده خوب و خوش‌صدای موسیقی سنتی کشورمان که معرف حضور است. صابر محمدی، همکار خوشفکر و خوش‌قلم ما به بهانه انتشار آلبوم «حالا که می‌روی» و اجرایی کردن پروژه «هنر برای همه» در آخر خرداد، سراغ دلایل محبوبیت روزافزون این هنرمند رفته است که پیشنهاد می‌کنیم حاصل آن را در صفحه ۱۰ بخوانید.

دیگر همکارمان ساناز قنبری هم در صفحه ۱۱ باغلی شاه‌محمدی کارگردان فیلم مستند «شهورا» گفت‌وگو کرده است؛ شهسوار به زندگی پرفراز و نشیب ورزشی، اجتماعی، سیاسی و خانوادگی غلامرضا تختی قهرمان کشتی ایران و جهان می‌پردازد. اگر دوست دارید این مستند را ببینید، سری به گروه سینمایی هنر و تجربه بزنید و بعد هم مصاحبه خبرنگار سینمایی ما را با کارگردان شهسوار بخوانید.

صفحه ۱۲ امروز هم اختصاص دارد به گفت‌وگوی محمدرضا کائینی، پژوهشگر تاریخ با قاسم اماتی، فرزند محمدصادق اماتی، یکی از اعضای شاخص فداییان اسلام. آن‌طور که همکار ما در شروع اشاره این مصاحبه آورده، «قاسم اماتی در نیم‌قرن اخیر کمتر به گفت‌وگو و روایت خاطرات خویش، روی خوش نشان داده است و این مصاحبه در عداد معدود گفتارهای تاریخی اوست، بنابراین خواندن این گفت‌وگورا از دست ندهید.